

fuert in civitatem Venetiarum opera nostri Sancti Bernardini de Senis; idem, *cit.*, cap. 19. (38. Item Hospitale Pietatis in eadem civitate Venetiarum, in quo recipiuntur pauperes filii illegitimi, institutum fuit opera PP. Petri de Assisio nostri ordinis Franciscani; idem, *cit.*, cap. 19. (39. Item societas Mortis in civitate Mantuæ, cujus officium est assistere justitiatis, fuit promota et erecta a B. Raimiro Perusino, nostri Franciscani ordinis; idem, *cit.*, cap. 19. (40. Item ab eodem beato Raimiro fundatum fuit Hospitale pro pauperibus infirmis in civitate Bononiæ, ac societas, seu confraternitas disciplinantium erecta in civitatibus Perusiæ, Fulginei, Spoleti, et alibi; idem, *cit.*, cap. 19. (41. Item societas seu confraternitas SS. Sacramenti erecta fuit a nostro B. Cherubino de Spoletto, cujus anima fuit ad cælum sociata a sexaginta sex mille animabus suo medio ad æternam gloriam transactis; idem, *cit.*, cap. 19. (42. Item Hospitale in civitate Veronæ erectum fuit opera nostri S. Joannis de Capistrano; idem, *cit.*, cap. 19. (43. Item, plurimis aliis relictis congregationibus et societatibus erectis a sanctis, beatis et piis religiosi ordinis S. P. N. Francisci, solum recensentur confraternitates disciplinantium prius fundatæ a S. Antonio de Padua, et deinde a S. Bernardino de Senis, archiconfraternitas Confalonis a S. Bonaventura Romæ erecta et celeberrima archiconfraternitas Sacrorum Stigmatum seraphici P. N. S. Francisci Romæ erecta, et jam per totum fere orbem extensa; idem, *cit.*, c. 19.

(44. Et insuper Montes Pietatis inventi et erecti fuerunt primo a B. Barnaba ab Interamnia, deinde a B. Marco a Bononia, B. Cherubino a Spoletto, a S. Jacobo de Marchia, a B. Angelo a Clavasio, a B. Bernardino de Feltria, et ab aliis religiosi omnibus nostri ordinis S. P. Francisci; P. Petrus Antonius de Venetiis, in *Viridario seraphico*, tom II, part. VII, cap. 9. Vide *ibi*, ubi multa ad rem.

(45. Nedom supra recensitæ congregationes, societates et confraternitates, et hospitalia, sed etiam ordines militares et equestres, vel promoti, vel dependentes sunt ab ordine S. P. N. Francisci. Et in primis equester ordo S. Sepulcri, qui licet fundatus longe ante ortum nostræ seraphicæ religionis, ut patet ex dictis *supra* art. 3, n. 97, tamen certum est equites ord. S. Sepulcri a solo nostro P. guardiano Sacri Montis Sion Jerusalem, tanquam commissario seu vicario apostolico, prout ei fuit concessum ab Alexandro VI, anno 1496. *Committens facultatem* (dicit Andreas Favinus apud P. Petrum Antonium de Venetiis, in *Viridario seraphico*, tom II, part. I, cap. 20) « suo vicario generali guardiano Sancti Sepulcri, qui semper est de ordine Minorum Sancti Francisci de Observantia, conferendi dictum ordinem peregrinis, et venientibus in Terram sanctam. » Quæ concessio fuit iterum confirmata a Summis Pontificibus Leone X, Clemente

VII et Urb. VIII, et in praxi gloriosissime perseverat, ut videre est apud Petrum Antonium de Venetiis, *cit. Vir. Seraph.*, tom. I, part. I, cap. 20, et pag. 6, cap. 8, ubi per extensum dat formam et modum eos creandi, et tradit formulam litterarum, quæ ipsis novellis creatis equitibus Sancti Sepulcri a d. nostro P. guardiano Jerusalem in dies conceduntur, et est ut sequitur :

(46. « Fr. N. N. ord. Minor. Regul. Observantia Provincie N., etc., in partibus Orientis commissarius Apostolicus, Terræ Sanctæ custos, et Sacri Montis Sion guardianus et servus universis et singulis præsentibus nostras inspecturis, lecturis, et legi auditoris, salutem in Domino sempiternam.

« Ex antiquissimis rerum gestarum monumentis didicimus, invictissimos heroes Carolum Magnum imperatorem semper Augustum, sanctumque Ludovicum Gallorum regem, ac alios quam plurimos Christianæ Republicæ magnanimos reges et principes, honoris Dei orthodoxæque fidei nedum zelatores, verum etiam strenuissimos defensores, tantum, ut nefariis devictis Saracenis, Jerosolymam expugnare, gloriosique resurgentis Domini Nostri Jesu Christi Mausoleum libere custodire valerent, se, bonaque propria, immortalis voto jam præmisso, sponte obligasse et emancipasse; quare inter alias Christianorum principum contra præfatos infideles demandatas expeditiones sub præclaro duce Gottifredo Bullion, trecentorum millium a Sum. Pontif. signatorum militum comparato exercitu, anno denique nonagesimo nono supra millesimum ab Incarnatione Domini, partim cæsis, partim in fugam ejectis hostibus, S. Jerosolymorum urbem, summa cum lætitia ingentique gaudio triumphantes ingressi, unanimi exercitus consensu, præfatum duce Gottifredum Jerusalem regem proclamarunt, ac Domini Nostri Jesu Christi monumentum ardenti (ut flagrabant) animo in custodiam acceperunt, ibique sacrum ejusdem gloriosissimi sepulcri Equitum ordinem sub certis quibusdam Regulis et constitutionibus fundavere, ac plurimos illustrissimorum virorum milites creavere, quos et quinque rubeis crucibus obsignarunt atque armarunt, decernentes in posterum, ut eas vestibus appositas, tam in bello, quam in regum principumque aulis, ac fidelium quorumcumque cœtibus (ut præfatarum ordinationum vicesimo nono capite liquido constat) deferre tenerentur. Cujus quidem nobilissimi ordinis Christianissimi reges, eximique magistri, ut erectores, ita et successores fuerunt. Sed proh dolor! Capta iterum ab infidelibus Jerosolyma, cunctisque ab Asia pulsas catholicis, sacer hic equester SS. Sepulcri ordo, qui tunc ex lege Jerosolymis armari tenebatur, extinctus pene remansit atque sopitus; donec tandem per devotissimum utriusque Sicilia regem Robertum, magna cum difficultate maximisque sumptibus, obtenta ab Ægypti soldano, anno Domini

1303, pro seraphicæ religionis familia in prægrandi gloriosissimi sepulcri templo commemorandi facultate: Leo postmodum X, Pontifex Maximus, qui præfato ordini satis addictus erat, piisque ejusdem votis summo opere ad innovandam, nedum antiquissimam hujus militaris instituti fere abolitam memoriam, verum etiam ad augendam Christianifidelium pietatem, eorumque animos pro sanctorum locorum recuperatione excitandos, prædicto Sacræ Montis Sion guardiani, ejusque successoribus pro tempore existentibus anno Dominicæ Incarnationis 1518, pridie Nonas Februarii, hujusmodi Milites, et SS. Sepulcri equites, ut olim, creare, ordinare ac instituire sponte concessit atque mandavit; quod quidem tam feliciter executum est, ut dehinc milites quam plurimi creati fuerint, et in dies creentur. In quorum numerum a nobis dignissime relatum esse fidem facimus et attestamus D. N., qui quidem præfati ordinis laurea decorari et insigniri splendoribus summo opere cupiens, coram nobis, personaliter comparuit, humiliterque super hujusmodi re grande sui animi desiderium exposuit, enixeque pro viribus Nos exoravit. Nos igitur piis ejus precibus intenti, justisque supplicationibus inclinati, solerti indagatione circa ea, quæ ad catholicæ fidei puritatem spectant, prius facta, et diligenti inquisitione super his, quæ, ex antiquissimis legibus, in vero Christi milite requirebantur, jam habita, eumque in omnibus idoneum, habilemque repertum præfati Sanctissimæ Resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi Sepulcri apostolica auctoritate, qua in hac parte fungimur, militem et equitem juxta morem solemniter in proprio loco ejusdem Sanctissimi Sepulcri creavimus, ac quinque rubeis crucibus insignivimus ac condecoravimus; sicuti per præsentibus ita a Nobis armatum, insignitum ac condecoratum nominamus, declaramus et publicamus, cum singulari potestate deferendi eas, tam publice quam privatim, et pro insignibus et vexillis utendi; nec non omnibus et singulis privilegiis, indultis, immunitatibus, gratiis, libertatibus, commoditatibus et prærogativis, quibus cæteri ejusdem equester ordinis milites gaudent, vel in posterum gaudebunt et poterunt. In quorum omnium et singulorum fidem præsentibus has litteras manu nostra subscriptas, et sigillo gloriosissimæ resurrectionis Domini munitas ac roboratas expediri mandavimus.

« Dat. Jerosolymis in conventu nostro Sancti Salvatoris anno Domini, » etc.

Privilegia equitum Jerosolymorum.

(47. « In nomine Domini Nostri Jesu Christi. Amen. Universis et singulis præsentibus litteras inspecturis, visuris et auditoris, nos Fr. Bonifacius de Ragusio ord. Min. Observantia professor, sac. conventus montis Sion guardianus, aliorumque locorum terræ Sanctæ Apostolica auctoritate

vicarius generalis, nec non prædicator Apostolicus, in Domino salutem.

« Notum sit, quod nobiles et magnifici domini peregrini, qui hoc anno 1553, visitaverunt devotissime Dominicum sepulcrum, et in eo honorifice equites creati fuerunt, Nos suppliciter deprecati sunt, ut ob Jesu Christi memoriam et ejus ordinis reverentiam, eisdem privilegia militum SS. Sepulcri exhiberemus; quarum precibus commoti, ex antiquis chartis et libris a Summis Pontificibus et regibus Christianis privilegia equitibus concessa describi jussisse profiteamur, quæ sunt hujusmodi.

« Primo, quod tales milites præcedere debeant reliquos cujuscunque ordinis seu militiæ, exceptis solis, qui *del Toloson d'Oro* vocantur.

« Secundo, item quod ipsi milites possint legitimare eos, qui ex legitimo matrimonio non sunt nati, et mutare nomen baptismale, et arma, seu stemmata concedere.

« Tertio, item possint notarios creare.

« Quarto, item bona ecclesiastica pro tuenda Christi fide, etsi uxorati sint, possint tenere sine præjudicio Ecclesiæ

« Quinto, item a Vigiliis tempore belli sint exempti, et ab hospitio militum, et nemo ad hoc cogere eos possit.

« Sexto, item ab omnibus gabellis et tribulis sint exempti, ubique locorum tam vini quam cervisiæ, et aliorum, etc.

« Septimo, item, quod possint vestiri sericis, holosericis, et hujusmodi vestibus, ut solent alii equites et doctores.

« Octavo, item, quod corpus patibulo suspensum, si in via repererint, exempto gladio præcidere possint, et ut sepulturæ mandetur imperare

« Ideo jure optimo eos dici non immerito, et equites esse, ac valere et gaudere omnibus his privilegiis, sive immunitatibus, prærogativis et præminentibus, et aliis, quibus cæteri milites, uti ac frui consueverunt contestor. In quorum omnium fidem, robor ac testimonium præsentibus litteras fieri curavimus, et sigillo Sanctissimi Sepulcri D. N. J. C., nostroque chirographo communituri.

« Datum Jerosolymæ, in conventu S. Salvatoris, anno Dom. 1553

« Loco ✕ Sigilli.

« Fr. BONIFACIUS, qui supra, manu propria. » (48. Sic ex aliis refert dictus P. Petrus Antonius de Venetiis, in *cit. Viridario Seraphico*, tom. II, part. VII, cap. 8. Vide ipsum, *ibi*, ubi multa tradit ad rem.

Equitum militiæ Jesu Christi ordo institutus fuit a Dionysio rege Lusitanie, et marito S. Elisabeth reginæ, opera P. Nostri Stephani Portugallensis, intimi consultoris, et confessarii prædicti regis et archiepiscopi Ulyssiponensis, qui eidem regi persuasit erectionem dicti militaris ordinis, ut ipsi applicaret commendas, quæ alias erant extincti ordinis equitum templariorum, prout fecit et obtinuit a Joanne XXII, constituit.

incip. *Cum horum bonorum*, in qua et confirmatus fuit talis ordo cum sua Regula et statutis: Dicitur P. Petrus Antonius a Venetiis, in citat. *Viridario seraphico*, t. I, cap. 20.

(49. Equitum Ascensionis Jesu Christi ordo institutus fuit etiam opera Franciscanorum in Portugallia, uti legitur in chronicis eiusdem regni prælud. 4, n. 1, et notat Waddingus, tom. I suorum *Annalium ad annum 1213*, num. 14, et refert dict. P. Petrus Antonius, loco citat., cap. 20.

(50. Conceptionis B. Mariæ Virginis equitum ordo, sub Regula S. P. N. Francisci, institutus fuit ann. 1623, a Ferdinando Mantuæ duce, et a Carolo Nivernensium duce, et Adolpho comite ab Althau, et a Joanne Baptista Petriano Sfortia, et confirmatus fuit ab Urbano VIII, constit. incip. *Imperscrutabilis*; Tambur., loco citat., quæst. 6, num. 12, ubi refert per extensum dictam Urban. VIII, constitutionem, una cum aliis duabus ejusdem Pontificis ad rem: dicitur Antonius de Venetiis, loco citat., n. 120, ubi dicit primos equites hujus ordinis vocati militiæ Christianæ Immaculatæ Conceptionis Mariæ sub invocatione Sancti Michaelis et Sancti Francisci, novitiatum egisse in conventu Araceli Romæ Minorum de Observantia, et postea emisisse professionem in manibus dicti Summi Pontificis Urbani VIII cum sequentibus verbis: «Semper tuebor conceptionem Matris Dei Immaculatæ, et in hac re et in omnibus, ejus promovebo gloriam juxta mentem S. R. E.» Qui Summus Pontifex quoad vixit, voluit hujus ordinis esse protector.

(51. Plurima adhuc, et revera non pauca eximia et præclara gesta ordinis Fratrum Minorum possent adduci; sed ne auram captare videamur, ipsa apud dictum P. Petrum Antonium de Venetiis, in suo *Viridario seraphico* in duobus tomis distincto videnda reliquimus. Et hic solum notare sufficiat, quod ordo noster seraphicus (ut refert Gubernat., in *Orbe seraphico*, lib. III, cap. 1, citans Waddingum ad annum 1213), ex revelatione S. P. N. Francisci facta a Christo Domino in Monte Alverniæ, per totum mundum sit dilatandus, et usque in finem sæculorum in sua perfectione, puritate duraturus, et a Deo conservandus. (52. Unde dixit Gregorius Papa IX, in bulla, quæ exstat in archivio S. Francisci Leyre: «Passim catholicam consolatur Ecclesiam auctus Minorum ordo multitudine, sacerdotio, sanetitate et doctrina excellens.» (53. Et Nicolaus III, in cap. *Exiit 3*, De verborum significat. in 6, loquens de seraphica religione: «Hi sunt, illius Sanctæ Regulæ professores, qui evangelico fundantur eloquio, vitæ Christi roborantur exemplo, fundatoris militantis Ecclesiæ, et apostolorum ejus sermonibus, actibusque firmantur. Hæc est apud Deum et Patrem munda et immaculata religio, quæ descendens a Patre lumen per ejus Filium exemplariter et verbaliter apostolis tradita, et deinde per Spiritum sanctum B. Franciscum, et eum sequen-

tibus inspirata, totius in se continet testimonium Trinitatis. Hæc est, cui (attestante Paulo Apostolo) nemo de cætero debet esse molestus, quam Christus stigmatibus suæ passionis confirmavit, volens institutorem ipsius suæ passionis signis notabiliter insigniri.» (54. Et Clemens V, in Clementina *Exiit de paradiso 1*, De verbor. significat. loquens de Seraphico ordine ait: «Verus noster Salomon in solio Militantis Ecclesiæ hortum voluptatis inter cæteros quemdam fecit a procellosis mundi fluctibus elongatum, in quo quietus ac securus vacaretur contemplandis, servandisque hujusmodi operibus exemplaribus, in hunc mundum introivit ipse, ut rigaret ipsum fecundis aquis spiritualis gratiæ et doctrinæ. Hic hortus siquidem est Fratrum Minorum sancta religio, quæ muris regularis observantiæ firmiter undique circumclusa, intra se solo contenta Deo adornatur abunde novellis plantationibus filiorum. Ad hunc veniens dilectus Dei Filius, mortificantis poenitentiae myrrham metit cum aromatibus, quæ suavitate mira universis odorem attrahentis sanctimoniam circumfundunt: hæc est illa cælestis vitæ forma, et regula, quam descripsit ille confessor Christi eximius sanctus Franciscus.»

BENEDICTUS, Papa XIII,

«Dilectis filiis ministrogenerali totius ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci, nec non generali ministro Fratrum Conventualium ejusdem ordinis.

(55. «Dilecti filii, salutem, etc. Qui pacem loquitur in plebem suam et super sanctos suos, certam illam avertendæ contentionis viam rationemque discipulis designavit, monitis exemplisque suis eosdem adhortatus ut, qui major esset inter ipsos, fieret sicut minor, ac proinde esse contenderent, non præminentiam et primatum, sed ministrandi ac subjacendi humilitatæ præcessores. Hæc autem documenta B. Franciscus Seraphici vestri ordinis conditor, et ipse mirabiliter arripuit et expressit, et custodiendæ paci firmamentum esse voluit alumnis suis, qui modesta ipsa Fratrum Minorum appellatione evangelicam illam cælestis magistri normam præferentes, sinceræ charitatis veræque fraternitatis disciplinam, et cultum, per totam Christi ecclesiam latissime propagarunt. Nos igitur, quemadmodum uberes ex religiosissima institutione Dominici Agri proventus largitori Deo, rei que catholicæ gratulamur, ita omnem dare operam debemus ne dissidia et lites de loco et dignitate bonam frugem suffocare possint fraternamque concordiam discindere, aut perturbare. Porro cum tres constitutiones ediderimus pro institutione, ac regimine Tertiiorum ejusdem Seraphici ordinis in propriis domibus viventium, primam die 10 Dec. 1725, pro Fratribus Minoribus regular. Observantiæ, quæ incip. *Paterna Sedis Apostolicæ providentia*; alteram die 24 Maii 1726, pro Fratribus Minoribus, qui Capuccini appellantur, quæ incipit: *Ratio Apostolici ministerii*; tertiam

denique die 5 Jul. ejusdem anni pro Fratribus Minoribus conventualibus, quæ incip. *Singularis devotio*; non sine ingenti animi molestia rescivimus, controversias inter antedictas laudati ordinis familias invaluisse de primatu et antiquitate alterius præ altera, de multiplici erectione congregationum tertii ordinis, deque transitu tertiariorum unius congregationis ad aliam, quæ cum religiosæ disciplinæ detrimento, scandala etiam in populis serere possint, et B. P. Francisci spiritum in discipulis ejus extinguere. Dissensionibus igitur, ac jurgiis aditum obstruere et necessariam regularis disciplinæ pacem et tranquillitatem fovere aut restituere cupientes: motu proprio, ex certa scientia, non ad oblatæ cujusquam petitionis instantiam, in primis omnes et singulas de memoratis causis lites et controversias, utcumque et quacumque instantia super his ortas, agitas et actu pendentes, coram quibuscumque iudicibus ac tribunalibus etiam speciali mentione dignis, quorum nomina pro expressis haberi volumus, ad Nos avocantes, perpetuo silentio imposito, extinguimus et abolemus. Præterea quascumque indulgentias, indulta, privilegia, prærogativas, favores, exemptiones, libertates, extensiones et concessionem, tam in genere quam in specie in memorata constitutione, quæ incipit *Paterna*, tertiariis fratrum Minorum de Observantia tributas, et per alias superius indicatas, ad tertiarios Fratrum Minorum conventualium et Capuccinorum, eorumque superiores extensas et ampliatas, tenore præsentium confirmamus et approbamus, et quatenus opus sit, ipsis Fratribus Conventualibus, et Capuccinis, eorumque tertiariis, in iis tamen, quæ præfatæ nostræ constitutioni pro Observantium tertiariis editæ non adversantur, et non alias, de novo concedimus: mandantes potissimum, ut quæ in ipsa circa erectionem unius duntaxat congregationis tertiariorum pro unaquaque civitate, aut loco, deque eorum transitu præscripta et sancita sunt, alias posterioribus nostris non obstantibus, inviolabiliter observentur. Quoniam autem a mente nostra et a proposito memoratæ constitutionis, quæ incip. *Singularis devotio* prorsus alienum erat, ut Fratribus Minoribus regularis Observantiæ, quidquam sui juris aut possessionis erga conventuales detraheremus, aut ipsi Fratribus conventualibus majorem antiquitatem, aut aliam quamecumque prærogativam præ observantibus concederemus, motu pari et scientia similibus, decernimus et declaramus, verba et enuntiationes, quæ antiquitatem et prærogativas ejusmodi respiciunt, nullius roboris, atque eo prorsus modo ac si apposita non essent, de cætero habenda fore et esse. Imo pro totius præfati ordinis tranquillitate et pace perpetuum silentium super hujusmodi controversia imponimus, et pro imposito haberi volumus et mandamus. Ne quis denique Basilicam B. Francisci civitatis Assisiensis, ubi sacrum ejus corpus requiescit, a Romanis Pontificibus prædeces-

soribus nostris variis privilegiis auctam, ita supra cæteras ejusdem ordinis ecclesias verbis, aut scriptis extollat et efferat, ut debitus honor ac reverentia denegetur Basilicæ B. M. de Portiuncula extra muros ejusdem urbis, in qua constat Seraphicum Patrem institutum suum inchoasse, præcipimus et mandamus ut ambæ basilicæ, diversis licet rationibus, B. M. quidem propter ordinis primordia, Assisiensis vero propter sacrum corpus sanctissimi institutoris, tanquam ordinis matricem ab omnibus Fratribus Minoribus agnoscantur et observentur, prout Romani Pontifices prædecessores nostri asseruerunt et concesserunt. Quascumque autem juris, verborumque solemnitates nostra auctoritate supplentes, et quibusvis in contrarium facientibus amplissime derogantes, quæ vero exprimenda essent, pro expressis habentes, fore confidimus, ut familiis vestris per hoc providentiæ nostræ iudicium pristinum, vestroque nomine dignam concordiam partam esse gaudeamus. Vestrum autem erit, ut pari vigilantia, studioque curis nostris obsequentes, indecoram importunamque alterationum, libellorumque licentiam, in eorum auctores districtè animadvertentes, inhibeatis. Ac vobis, dilecti filii, paternæ voluntatis pignus Apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

«Datum Romæ, apud S. Petrum sub anno Piscatoris die 22 Jul. 1728, Pontificatus nostri anno quinto.

«Carolus archiep. EMISENUS.»

ARTICULUS VI.

Quoad particulares alias religiones et congregationes sub nulla dietarum quatuor principaliorum regularum militantes, sed proprias regulas et constitutiones habentes.

SUMMARIUM.

1. Carthusiensium ordo. — 2. Sancti Hieronymi congr. Itala. — 3. Monialium S. Hieronymi cong. — 4. Carmelitarum ordo. — 5. Carmelitarum Discalceatorum cong. Hispanica. — 6. Carmelitanorum Discalceatorum cong. Itala. — 7. Monialium Carmelitarum cong. — 8. S. Mariæ de monte Carmelo equestris ordo. — 9. Minorum S. Francisci de Paula ordo. — 10. Clericorum regularium Societ. Jesu ordo. — 11. Clericorum regularium de oratorio cong. — 12. Clericorum de oratorio Jesu cong. Gallica. — 13. Matris Dei Lucæ Clericor. regular. cong. — 14. Oblatorum S. Ambrosii cong. — 15. Clericorum pauperum Matris Dei scholarium piarum cong. — 16. Monialium visitationis B. M. V. cong. — 17. Monialium Ursularum seu virginum, ac viduarum cong. in Gallia. — 18. Monialium B. M. V. cong. in Lotharingia. — 19. Monialium B. Mariæ de Calvario, et S. Scholasticæ cong. in Gallia. — 20. Piorum Missionariorum cong. — 21. Missionariorum presbyterorum sæcularium congregatio, et puellarum Charitatis societas. — 22. De multis ordinibus Missionariorum nulli particulari regulæ addictis, remissive. — 23. Alia ad rem ad num. 28.

(1. Carthusiensium ordo sic dictus a Vallo Carthusia, vulgo *Certosa* in diocesi Gratiapolitana in regno Galliæ; institutus est a